

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Τα πλοία δεν άραξαν	1938
Περιμένοντας το ουράνιο τόξο	1940
Γλυκοχάραμα	1944
Αυτοί που φέρανε την καταχνιά	1946
Βουρκωμένες μέρες	1953
Το τραγούδι των διψασμένων	1966

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

Έκσταση	1943
Καληνύχτα ζωή	1946
Συννεφιάζει	1948
Ένα παιδί μετράει τ' άστρα	1956
Οι κερασιές θ' ανθίσουν και φέτος	1956
Τότε που κυνηγούσα τους ανέμους	1956
Οδός Αβύσσου αριθμός 0	1962
Το ρολόι του κόσμου χτυπά μεσάνυχτα	1963
(και έκδοση γ' εκ νέου επεξεργασμένη)	1966
Η φυλακή του κάτω κόσμου	1964
Θυμωμένα σάχρα	1965
Οι σαρκοφάγοι - Το κρασί των δειλών	1965
Οι ήρωες κοιμούνται ανήσυχα - Σαρκοφάγος II	1974 (έκδοση β')
Ο άγγελος με τα γύφινα φτερά - Σαρκοφάγος III	1974
Της γης οι αντρειωμένοι	1976
Αγέλαστη Άνοιξη	ΧΧ:
Τρόπαια Α' (Η οπτασία του Μαραθώνα)	ΧΧ:
Τρόπαια Β' (Σαλαμίνα)	ΧΧ:
Κάτω απ' τα κάστρα της ελπίδας	ΧΧ:
Λύσσα	ΧΧ:

ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ο λυράρης (Μιλτιάδης Μαλακάσης)	1974
Ο κονταρομάχος (Κώστας Βάρναλης)	1974
Ο εξάγγελος (Άγγελος Σικελιανός)	1976

ΠΟΙΗΣΗ

Κραυγή στα πέρατα	1954
Τραγουδώ για την Κύπρο	1956
Το σπαθί και το φιλί	1967
Κοντσέρτο για δυο μυδράλλια κι ένα αηδόνι	1973
Οι εφτά κύκλοι της μοναξιάς	1975
Θρηνολόι και άσμα για το σταυρωμένο νησί	1975
Πυρπολημένη μνήμη	1975

ΘΕΑΤΡΟ

Οι κεραυνοί ξεσπούν	1958
Οι αρχιτέκτονες του τρόμου	1966
Ανθισμένο όνειρο	1975
Ταξίδια του χαμού	1975
Πικρή θάλασσα	1976
Θα κλάψω αύριο	1975
Οι Δήμιοι με τ' άσπρα γάντια	1978

ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΑ - ΠΟΛΙΤΙΚΑ

Μπατ-Τάι	1966
Ταξίδι στην απεραντοσύνη - Οδοιπορικό	1976
Ο μεγάλος Δεκέμβρης	1945

ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ο Ηρακλής	1976
Ο Δαίδαλος	ΧΧ:
Ο Θησέας	ΧΧ:
Ο Ίκαρος	ΧΧ:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Πρόλογος</i>	17
-----------------	----

ΚΡΑΥΓΗ ΣΤΑ ΠΕΡΑΤΑ

Α' — 1932-1940

(χωρίς τίτλο)	22
Κέρκυρα	23
Προσκύνημα στον Παπαδιαμάντη	25
Λευκές ιέριες	27
Η φωλιά στον γκρεμό	29
Μια νύχτα στο μώλο	32
Τρεχαντήρι	34
Πασχαλινή αρρώστια	35
Λυπημένη αναχώρηση	37
Μελίκα	38
Έφυγες	39
Οι κερασιές θ' ανθίσουν και φέτος	41
Άνοιξη	42
Κι άλλη άνοιξη	43
Μικρό ταξιδιωτικό σκίτσο	44
«Τα βουνά της Δεβώρας»	45
Καθυστερημένη επισκέπτρια	47
Αποχωρισμός	49
Η γιορτή της αγάπης	50
Μην αργείς	52

Β' — 1941-1944 (Η ΚΑΤΟΧΗ)

Η μπαλάντα της πείνας	57
Μιλάει η Μόσκα	59
Στάλινγκραντ	61
Η ταχυδρόμα	63
Γιάννος Κατρής	64
Αρματωμένα βουνά	66
Αίτησης	68
Ανημπόρια	70
Ο θάνατος του αντάρτη	72
Βιγλάτορας	74
Μαρτυρικά νιάτα	76
Ελευθέρα Δωδεκάνησα	77

Γ' — 1947-1953 (ΜΑΚΡΟΝΗΣΙ)

Stabat Mater	81
Δεν έχω τίποτα να πω	83
Καλημέρα	85
Βροχερό	86
Νανούρισμα	87
Θάνατος	88
Απόψε	89
Η ποίηση ταξιδεύει	90
Έμμετρη πικρία	92
Βραδινή νοσταλγία	93
Ο Πολυζώης πέθανε	95
Έρχονται οι γυναίκες στη Μακρόνησο	97
«Είμαι καλά...»	100
Γράμμα στον άρρωστο ποιητή	104
Ταξίδι στον Αϊ-Στράτη	107
Ολόρθος!	110

Δ' — 1954 (ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ)

Ώρα αγάπης	115
------------	-----

Μικρή μεθυσμένη στιγμή	116
Η Μυρτώ χάθηκε	118
Η ψυχή μου έμεινε εξορία	120

ΤΟ ΣΠΑΘΙ ΚΑΙ ΤΟ ΦΙΛΙ

Όρκος Λευτεριάς	125
Πίσω δε γυρνώ	129
Είδα το Λένιν	132
Σήμερα πέθανε ο πιο καλός μου φίλος	136
Σ' αυτό το μικρό σβολαράκι	138
Προσκύνημα στο Δραγατσάνι	140
Η επέτειος της νίκης	142
Δεν ξέρω αν...	143
Το αληθινό μας ρούχο	144
Ας μη μετρήσουμε	145
Εισβολή	147
Η αυγή της Λευτεριάς	150
«Άουσβιτς»	154
Εσύ τα δόντια να τρίξεις	157
Μικρή ουβερτούρα σε κιάρο - σκούρο	159
Μουσείο Μπετόβεν	160
Είκοσι εννέα του Μάη 1964 — Αθήνα	162
Νέος «Διονύσου πλους»	164
Προσανατολισμός	166
Ιστορία	167
Τέλειον έγκλημα	169
Poste restante	171
Οι Μακ	173
Λόρκα	174
Ενώπιον του έκτακτου στρατοδικείου	175
Μαγιακόφσκι	177
Λευτεριά	179
Νεκρός το Μάη	180

Ορκωμοσία	181
Δεν είμαι ο Χριστός	182
Κράτος παρακρατικό	183
Ο χαφιές	184
Ο θάνατος του αντάρτη	186
Βιγλάτορας	188
Ανημποριά	190

KONTΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΔΥΟ ΜΥΔΡΑΛΛΙΑ ΚΙ ΕΝΑ ΑΗΔΟΝΙ

Ταξίδι μεγαλοφυές και ηλίθιο	195
Σαρκοφαγία	197
Τσίρκο, η μεγάλη κτηνωδία	199
Ο αναμενόμενος	201
Πεισιθάνατο	203
Πρόοδος	205
Πολύτιμες συμβουλές	206
Μετακομιδή	207
Και τέλος	209
«Ζητούνται ήρωες»	211
Γενέθλια	213
Το μικρό μας ενδιαίτημα	215
Ό,τι αγαπήσαμε	216
Απορίες ηλιθίου	218
Ανεβάσματα	220
Έντιμο εμπόριο	221
Υποσχέσεις	222
«Υγιείς» ιμπεριαλισμοί	223
Οδηγίες χρηστού πολίτη	224
Εικόνα ρεαλιστική και απαίσια	226
Αγαλματοποιία	228
Αλλοδαπός	229
Αποχωρισμοί	230

Σκιάχτρα	231
Πυρκαγιές	233
Ο «Απόλλων» εκινδύνεψε	235
Νεκρό στοιχείο	237
Σαλαμίνα	239
Ο Εξάγγελος των «Περσών»	241
Απ' τ' απόμακρα ξένα	243
Τουρίστες	245
Ελλάδα	246
Νερό της πατρίδας	248
Ερωτικό φθινόπωρο	249
Μαγική αυταπάτη	251
Καμπάνα «Τσιοπλέα»	253
Ο τρελός με το βέλος στο στήθος	255
Αναμονή	257
Ερωτικό κάλεσμα	258
Μουσικοχορευτικό απόγευμα	260
Έρωτας	262
Σε μια με τα σταχτιά	263
Περίπατος με τη βροχή	265
Κρασί του Νότου	267
Στη Μαμάια	269
Αντίο, αιώνια αγάπη	271

ΟΙ ΕΦΤΑ ΚΥΚΛΟΙ ΤΗΣ ΜΟΝΑΞΙΑΣ

Ερωτικό	277
Τελευταίο κάλεσμα	278
Αναμονή	281
Νυχτερινό στιγμιότυπο	282
Ανάρρωση	283
Νέο Σύμβολον Πίστεως	285
Σίσυφος	286
Ορχοδοσία	287

Καράμπα	288
Η παρέλαση του Μεγάλου Καρνάβαλου	290
Συμφωνία κυρίων	292
Ταξίδι στον Παράδεισο	294
Θανατερή μνήμη	302
Άνθρωπον αιτώ	304
Νόβα Τσιτά	306
Παρακμή Νο Τρία	308
Παστοράλε	312
Απρίλης ωραίος μήνας για θάνατο	314
Ο φύλαξ άγγελος	315
Παλίρροια	316
Αναχρονισμός	317
Ευγενικές διαδηλώσεις	319
Περί πολέμου τινά	320
Σωτηρίες	323
Τρία ποιήματα για έναν μεγάλο κι απλό άνθρωπο (Νικόλα Βαψάρωφ)	324
I. Ταξίδι για το μοναστήρι της ειδωλολατρίας	324
II. Μικρή στάση στην πηγή	327
III. Ο ποιητής-άγγελος	329
Συμπόσιο	331
Ο κόσμος του «εφικτού»	332
Τροχιστήρια δοντιών	333
Αργοπορία	334
Καθαρό πρόσωπο	336
Οι σκαπανείς του μέλλοντος	338
Ασκήσεις με ένσφαιρα πυρά	339
Συκοφαντική δυσφήμιση	340
Βαριά προσβολή	342
Θα ξημερώσει	343
Μαύρη αγνωμοσύνη	344

Θύελλα στο Αλτάι	345
Χάρτινη σοφία	349
Ο ντροπαλός έφηβος	350
Καρφιά	353
Νοσταλγικός γυρισμός	354

ΘΡΗΝΟΛΟΪ ΚΑΙ ΑΣΜΑ
ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟ ΝΗΣΙ

I	359	XIII	374
II	360	XIV	375
III	361	XV	376
IV	363	XVI	377
V	365	XVII	378
VI	366	XVIII	380
VII	367	XIX	381
VIII	368	XX	383
IX	369	XXI	384
X	370	XXII	385
XI	371	XXIV	387
XII	372	XXV	389

ΟΡΚΟΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ

I	393
II	393
III	394

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΑ ΕΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ

Κεφάλαιο Α΄	399
Κεφάλαιο Β΄	402
Κεφάλαιο Γ΄	407
Κεφάλαιο Δ΄	409

ΠΥΡΠΟΛΗΜΕΝΗ ΜΝΗΜΗ

ΕΛΛΑΔΑ — 1967-1974

Βογκήστε μαζί μας	419
Βασιλεύς - Αντιβασιλεύς κ.λπ.	421
Ρηνούλα Βελή	423
Πατρίδα μου	425
Δικτάτορες	426
21 Απριλίου	428
Νανούρισμα της σκλαβιάς	430
Δικτάτορες και καντήλια	432
Μην επαιτείς	434
Γυάρος	435
Το καταραμένο νησί	438
Ξενιτεμένος	439
Πλην είκοσι εννέα	440
Αναφορά	441
Απάντησις	442
«Δεν ενεκρίθη η επιστροφή σας»	443
25 του Μάρτη 1945	445
Εαρινή παρέλαση	447

BIET-NAM

Άσπρο πετσί	451
Μαχρινή Ανατολή	453
Μπε-Ντα-Λογκ	455
Ποτέ πια	458
Νοσταλγία	460
Μάνα	462
Βρέχει στο Χανόι	464
Ο γλύπτης Ντιεπ-Μιν-Σου	466
Νυχτερινή συνομιλία	468
Αποχαιρετισμός στο Βιέτ-Ναμ	470
Ξεπροβόδισμα για το Βιέτ-Ναμ	473

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΦΡΙΚΗ

Νοερό ταξίδι	477
Αφιερωμένο στους λευκούς κυρίου που σκότωσαν το μαύρο Λουμούμπα	480

ΕΠΙΛΟΓΙΚΑ

Ολυμπιακό σκοτάδι	487
Όρκος	489
Πίστη - απιστία	490
Πρωινά εκτελέσεις	491
Ρεμβασμός στο Δούναβη	492

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

του Μίκη Θεοδωράκη

Με συγκίνηση χαράζω αυτές τις γραμμές... Μνήμη Μενέλαου Λουντέμη... Θυμάμαι τότε που τον πρωτοαντίκρισα ζωντανό μπροστά μου. Γιατί σαν συγγραφέα και ποιητή τον είχα ήδη μέσα στην καρδιά μου.

Θα 'ταν Γενάρης του 1949. Μακρόνησος, Τέταρτο Τάγμα πολιτικών κρατουμένων. Ζούσαμε περιορισμένοι μέσα στους περίφημους κλωβούς Α, Β, Γ, Δ, σε σκληρές εκτεθειμένες στον ανελέητο βοριά και το αλάτι της θάλασσας. Οι πιο πολλοί ήμασταν νέοι — είκοσι και κάτι. Κάποιο απομεσήμερο μπήκε κάποιος στη σκηνή μας.

—Φέρνουν τον Λουντέμη, μας είπε.

—Και πού είναι τώρα;

—Στο λιμανάκι του Αϊ-Γιώργη, σε λίγο ξεκινάνε.

Πώς να βγούμε από το σύρμα; Μόνο όταν υπήρχε αγγαρεία μάς επιτρέπανε την έξοδο. Χωρίς να το πολυσκεφτώ, πήγα στην αποθήκη και πήρα δυο άδεια μπιτόνια. Ο φρουρός με ρωτά: «Ήρθε φορτίο;». «Ναι» του είπα και προχώρησα. Με άφησε.

Βάδιζα στο στενό μονοπάτι πλάι στη θάλασσα και συλλογίζομαι τι είναι τούτο που με τραβάει σαν μαγνήτης. Μενέλαος Λουντέμης... Δεν ήταν μόνο ο συγγραφέας. Ήταν πιο πολύ το σύμβολο... Τόσο λιγοστοί εξάλλου οι επώνυμοι στους τόπους της δοκιμασίας... Η καρδιά μου φούσκωνε από συγκίνηση και ευγνωμοσύνη...

Πλησιάζοντας το μικρό όρμο, είδα τη μικρή ομάδα με τους κρατούμενους και τη φρουρά να έχει ήδη ξεκινήσει. Στάθηκα πάνω σ' ένα βράχο πλάι στο μονοπάτι και περίμενα.

—Ποιος είναι ο Λουντέμης; ρώτησα τον πρώτο κρατούμενο καθώς περνούσε μπροστά μου.

Κι εκείνος μ' ένα κίνημα της κεφαλής μου τον έδειξε. Ένας μικροσκοπικός άνθρωπος προσπαθούσε να σκαρφαλώσει στο απότομο μονοπάτι. Αγκομαχούσε και κούτσαινε, και από πίσω του τον έσπρωχνε ο χωροφύλακας φρουρός για να τα καταφέρει.

Τα μάτια μου θάμπωσαν, έτσι που η κίνηση του Λουντέμη διαλύθηκε μέσα στην όρασή μου, αποσπάσθηκε από την ύλη κι έγινε μια μαύρη διάφανη πεταλούδα που σπάραζε καθώς της έμπηγαν την καρφίτσα. Κουνούσε σπαστικά τα φτερά της μετρώντας την αγωνία της.

Δεν είδα τον Λουντέμη να περνά από μπροστά μου, ούτε τον συνάντησα στο στρατόπεδο. Η συνάντηση και η γνωριμία μας έγινε πολύ αργότερα στο Βουκουρέστι, στα χρόνια της Δικτατορίας. Τον έβλεπα ζωντανό, ζωηρό, γελαστό μπροστά μου. Κι όμως τίποτε δεν μπορούσε να σβήσει την πρώτη εικόνα, εκείνη της μαύρης πεταλούδας που αγκομαχούσε και σπάραζε στο ανηφορικό μονοπάτι στη Μακρόνησο.

Και τώρα σκέφτομαι πόσο σωστή ήταν εκείνη η φευγαλέα εικόνα. Μια ευγενική ψυχή που όσο πιο σημαντικά δώρα μάς χάριζε, τόσο πιο βαθιά έπεφτε στην παγίδα που, ως φαίνεται, είναι η μοίρα των προικισμένων, των «διαφορετικών».

Ένας τέτοιος «διαφορετικός» υπήρξε ο Μενέλαος Λουντέμης για μας... Μέσα στις σκηνές της Μακρονήσου, εκεί που σταυρώνανε τα φωτεινά ελληνικά νιάτα, μονάχα ένας ήλιος θα μπορούσε να μας θαμπώσει. Ένας τέτοιος ήλιος ήρθε τότε, μέσα στο συνεφιασμένο Γενάρη του 1949, και καθώς τον αντίκρισα, τα μάτια μου υγρανθήκανε από ευγνωμοσύνη. Για πάντα.

Αθήνα, 29.3.99

ΚΡΑΥΓΗ ΣΤΑ ΠΕΡΑΤΑ

A'

1932-1940

Ξέρω πως ολωνών σας
 τρέμει η μεγάλη σας καρδιά
 μην πάθει τίποτα κακό
 κανένα αρχαίο βοτσαλάκι αυτού του τόπου.
 Ξέρω τον ένθεο έρωτά σας
 για τις λευκές κοπέλες του Ερεχθείου μας.
 Ω, ησυχάστε.
 Είναι πολύ καλά, πολύ καλά τα μάρμαρά μας.
 Και σας χαιρετούν.
 Λίγοι καπνοί τα ενόχλησαν μονάχα.
 Και τα πιτσίλισε λιγάκι αίμα.
 Κατά τα άλλα merci.
 Τίποτα άλλο. Α, ναι.
 Είχαμε λίγο σεισμό εδώ.
 Λίγα θρύψαλα, λίγες φλόγες...
 Μα τόσο πολύ λίγες,
 που δεν προφτάσαν ούτε καν και να μαυρίσουν
 τα πολυαγαπημένα σας μάρμαρα.
 Και μόνο εμείς εγίναμε δαδιά,
 για να φωτολουστεί η γλυκιά σας Ακρόπολη.
 Και τώρα, κύριοι, merci ξανά.
 Merci, maîtres... Μερσί παντού.
 Καλή μέρα σας.

ΚΕΡΚΥΡΑ

Κέρκυρα αγγελοκάμωτη, του αφρού λυγάτη κούνια!
Φως μελιχρό, γης χλοϊσμένη, γελαστές πλαγιές.
Λιβανισμένες γειτονιές, ωραίες κι απλές καρδιές,
και μεθυσμένες σερενάτες στα καντούνια.

Τραγούδια κι άφρινοι χοροί, γκαλόπα, ταραντέλες,
κι ένα αεράκι σιγαλά το τέμπο να τραβά.
Και να κεντά στης αμμουδιάς σου τον καμβά —
λευκές νταντέλες.

Στο κάθε στενοσόκακο την άνοιξη ανταμώνω
γλυκά από τις φραγές να μου γελά.
Κι εγώ που δεν εγέρασα παρά στα χρόνια μόνο
να χαιρετώ τρελά.

Δε θα σου πω τραγούδια εγώ, δεν ξέρω, δεν καρπίζουν
άλλο από βάσανα, κι από «αχ», στη νέα καρδιάν αυτή.
Θα 'θελα μόνο να περνώ μ' έναν πανσέ στ' αυτί
κάτω από τα μπαλκόνια σου που οι κοπελιές ποτίζουν.

Αυτοί που μ' έφεραν εδώ, καλοκαιριάτικη ώρα,
δε μου τον συλλογίστηκαν τον κουρασμένο νοι.
Πως ήταν γι' άλλους οι χαρές, και τ' άρματα αλλουνού.
Και των Φαιάκων, αλλωνώνε, η ανθισμένη χώρα.

Θα μείνω εδώ στερνόπαιδο του ωραίου λαού, κι απλού,
ο γερασμένος Οδυσσέας που ήρθε να πεθάνει.

Αφού καπνό «αναθρώσκοντα» δεν είδα· κι ούτε εφάνη
καν ένας σύντροφος παληός να μ' οδηγάει στον πλου.

Θα μείνω εδώ να ξαπλωθώ στο χώμα το σοφό,

σ' ένα από χόρτα και πλιθιά μοναχικό σπιτάκι.

Θα φκιάξω με τα χέρια μου την άπιαστή μου Ιθάκη —
και μέσα θα ταφώ.

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΟΝ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

(Μια καρabiά προσκυνητές απ' το Βόλο)

I

Το ταξίδι ευόδωσέ μας στον ιερό της σκέψης Άθω,
κύλα μας, σκοπέ μας άγιε, μπάττη μου, άφρινα άτια.
Γλυκομούρμουρο του Αιγαίου, σίμωνέ μας προς τη Σκιαάθο.
Προς τη Σκιαάθο που μας γνέφουν τ' αβασίλευτά του
μάτια.

Με τα σύννεφα που φεύγουν αρμαθιά κατá τη δύση,
σα λιβανωτό που υψώνουν οι βωμοί της,
ταξιδεύουν τα πανιά μας, κι η καρδιά μας, κι η ορμή της,
κι έτσι πάνω απ' τους αφρούς θα τραγουδήσει:

Πίσω από τη νέα Αργώ μας η παλιά Κολχίδα σβήνει.
Και μια νέα μας περιμένει Μεδίνα — από γη φτωχή.
Κι ένας ντροπαλός ιεράρχης δίχως άμφια, κι άγιων σμήνη,
μ' ένα σκήπτρο απ' άγριο ξύλο και μια βίβλο για ψυχή.

II

Τα καράβια συναγμένα στου Μπουρτζιού τα βράχια γύρα,
 του πελάου χελιδόνες, μ' ανοιγμένα τα φτερά,
 τη γλυκιά σου αναθυμιάζουνται —που τα τραγουδούσε—
 λύρα
 καθώς έσκιζαν, σαΐτες, τα νερά τ' αστραφτερά.

Και των δειλινών τις ώρες τις κεντούσες με ιστορίες,
 με τ' απλοϊκά γερόντια στα σκαμνάκια πες και πες...
 Καθισμένοι στο προσήλιο, στα φτωχά καφενεδάκια,
 με τις καλαμένιες τις σκεπές.

Κι όντας λυπημένα, ο ήλιος κύλαγε στ' ασήμια μέσα,
 και φουσκώναν τα καράβια, και μισεύανε γι' αλλού,
 έγια μόλα, τρεχαντήρια, και γλαρόπουλα — έγια λέσα...
 και διαμάντια, και ρουμπίνια, και φεστόνια του γιαλού.

Τώρα πια ο Χριστός στο Κάστρο δεν ακούει την
 ψαλμουδιά σου
 κι ούτε ο λόγος σου ακούετ' ο αΐδιος.
 Ξεχασμένα στο μανάλι έχουν σβήσει τα κεριά σου,
 και σαν σιγανή λαμπάδα έσβησες κι ο ίδιος.

Πνίγηκε στα πένθη η Σκέψη, εσκοτείνιασε ο γιαλός,
 στο σεπτό νησί της Σκιαθός που 'γινε ναός της,
 που εγεννήθηκε, κι εχάθη, ένας ταπεινός θεός —
 ο θεός της!

ΛΕΥΚΕΣ ΙΕΡΕΙΕΣ

Αφιερώνεται στις Ελληνίδες νοσοκόμες

Βάδισμα ανάλαφρο πνιχτό, λευκές ποδούλες, πτυχωτές,
μάτια που κλείνουν μέσα τους την επική θυσία,
σαν Παναγίες μάς φαίνεστε — κορίτσια ξένοιαστα ως τα
χτες
σ' αυτήν —των στεναγμών— την εκκλησία.

Σαν τις θαμμένες ζωντανές σε μαυσωλείο παντοτινό,
για να μας δώσετε ζωή μπήκατε σεις στον Άδη.
Πάνω από κάθε μας πληγή κι από 'να γέλιο φωτεινό,
πάνω από κάθε βόγκο μας κι από 'να χάδι.

Με τι απαλό καλόπιασμα, τι χαμογέλιο μητρικό
μας το κερνάτε το πικρό πιστό ή το χαμομήλι!
Μα το πιο ατίμητο, το πιο θαματοουργό σας γιατρικό
το 'χετε σεις στα χείλη.

Ω! πόσο μοιάζουν σαν κοιτούν τα μάτια αυτά τα χαμηλά,
τα μάτια τα γλυκά της πλατυτέρας!
Τόσο μελένια άλλη καμιά — άλλη καμιά δεν τα μιλά
τα μυρωμένα λόγια της μητέρας.

Άσπρες ποδιές, υπάρξεις άσπρες, χέρια, μανικέτια,
λες και σας έβρεξε ο ουρανός σαν κατάσπερη βροχή!
Πήγα τραγούδι να σας πω και βγήκε προσευχή.

Έξω φρενιάζει κι αντηχά του πλάνου κόσμου αυτού η βουή.
Μα σεις το γέλιο ξέρετε μονάχα, και το θάρρος.
Κοντά σας άσπρη θα τη δούμε ως και τη μαύρη αυτή ζωή.
Κοντά σας άσπρος θα φανεί κι αυτός ο Χάρος!

Η ΦΩΛΙΑ ΣΤΟΝ ΓΚΡΕΜΟ

Πίσω απ' τη γνώριμη στεριά που ταξιδεύει ο ρεμβασμός.
Εκεί που οι κακοτράχαλοι μονάχα ζούνε οι βράχοι.
Εκεί που η γύμνια ανήμερη μονάζει ογρή, κι ο χαλασμός,
και τα πουλιά τ' αγριωπά, κι οι ρεκασμοί, κι οι δράκοι.

Εκεί π' ούτε έντομα βομβούν, κι ούτε μια χλόη κατοικεί,
κι ούτε η μονιά ενός αγριμιού τα χώματα αναδεύει...
Κι ούτε πετούμενα περνούν πάρεξ καμιά διαβατική —
μικρή αρμαθιά από γερανούς που για τον ήλιο οδεύει...

Εκεί, σε βράχους δυο, που ορμούν σαν δυο τιτανικοί
μαστοί,
σε κόσμους που τους έχασαν ακόμα ως και τα ουράνια,
μικρή φωλιά από βότσαλα στον άνεμο έχει κρεμαστεί,
δαρμένη απ' τη νεροποντή και τα μποράνια.

Και κάτω του άμετρου βυθού χυμούν τα κύματα σειρές,
κι οι στεριανές νεροποντές, και των στοιχειών οι λάσοι.
Κι αγκομαχούν τα πέλαγα, κι οι νύχτες πέφτουν βλοσυρές
πάνω από τούτη τη φωλιά κι από την πλάση.

Κι η γλαρομάνα ασίγαστη πάνω από τ' άφτερα πουλιά
φτεροκοπά και ζιγιάζεται σα φτερωτή διχάλα...
Έγνοια, γουλιά και σκούξιμο — σκούξιμο κι έγνοια και
γουλιά
καθώς τη ραίνει το ηλιοφώς σα χρυσαφιά ψιχάλα.

Οχτροί απ' τα νέφη, απ' το γιאלό κι απ' τη ματιά του
 φτονερού
 γονιού, που μέσα του ξυπνά στιγμές στιγμές το τέρας...
 Αν δεν τα φάει ο σίφουνας κι οι ύπουλες γλώσσες του νερού,
 θα τ' αφανίσει ο ίδιος τους πατέρας.

Κι όλο η φωλιά τριζοβολά, κι όλο η φωλιά θα γκρεμιστεί
 κι όλο δεν πέφτει, μα ούτε και γλιτώνει.
 Και μ' όλο το άχτι του γκρεμού και του γονιού τ'
 αφανιστή,
 το γλαροκόπαδο φτερώνει και μεστώνει.

Κι η γλαρομάνα τ' άπειρο και τα πελάγη αναμετρά,
 με τα φτερά αναμαλλιαστά στο βραδινό πουνέντε...
 Μετρά: τα βγάζει τέσσερα. Μετρά, μετρά, ξαναμετρά.
 Μετρώ κι εγώ — μετρώ, τα βγάζω πέντε.

Και να, θεριεύουν τα φτερά, και γέμισε ο γκρεμός
 φωνή!
 Και για το πρωτοτάξιδο φτερούγισμα κινάνε!
 Και γυροφέρνουν ξένοιαστα γύρω απ' της βάρκας το
 πανί,
 τάχα γλαρόνια ή του πανιού ξεφτίδια να 'ναι;

Κι η μάνα ολόρθη τα μετρά με μια αστραπόβολη ματιά
 και πόσα να τα βγάζει κείνη τάχα;
 Μα εγώ —αχ, πόσο είναι πικρή στα σωθικά μου η
 σαϊτιά!—
 τώρα τα βγάζω τέσσερα μονάχα.

Εσύ, ψυχή μου, απόμεινες μες στη φωλιά την αδειανή,
στον κακοτράχαλο γκρεμό πιο μόνη κι απ' τη λύπη·
κι ούτε κι οι διαβατάρηδες ξαναπερνούν πια γερανοί
κι ούτε το γλαροκόπαδο που λείπει.

Κι ενώ χυμούνε οι άνοιξες και ξεμουδιάζουν τα φτερά
(Αχ, πούειςαι που για φτερωτή επαινεύτης!)
εσύ σαν κύμα δέρνησαι στα βράχια αυτά τα κοφτερά,
κι ούτε πετάς, ούτ' έρχεσαι, ούτε πέφτεις...